

PROJEKTA PILOT PODRUČJA

POHORSKA BARJA

Pohorje je gorje u sjeveroistočnom dijelu Slovenije. Pohorje je geološki sastavljeno pretežito od silikatnih stijena. Zbog nepropusnog tla voda često zastaje, a posljedica toga tipična su tresetna močvarna područja s malim jezerima i močvarnim šumama koje su mjestimice okružene tresetnim smrekovim šumama. Šume daju Pohorju karakterističan izgled. Guste šume Pohorja predstavljaju habitate ptica npr. tetrijeba gluhana i ruševca. Površina pilot područja zauzima 2.568 ha. Područje sastavljaju dvije zaokružene cjeline: povezano šire područje Lovrenških jezera i Ribniškog barja te područje između Črnog jezera na južnom dijelu i Klopnovrških barja na sjevernom dijelu.

U projektu planiramo poboljšanje vodenog režima na Klopnovrskim barjima, barjima Javorskog vrha i Lovrenškim barjima izgradnjom pregrada na odvodnim kanalima. Time će se poboljšati stanje aktivnih i prijelaznih močvara te habitata ptica tetrijeba gluhana i ruševca. Zbog poboljšanja vodenog režima jako će se usporiti, ako ne i zaustaviti, obrašćivanje terena, povećat će se biotska raznovrsnost na području. Izgradnja pješačkih staza preko dijelova područja spriječit će negativan utjecaj turizma na ciljne habitate.

ZELENCI

Zelenci su 54 ha veliko vlažno područje kod Rateča u Gorenjskoj regiji poznato kao izvor Save Dolinke. Posebnost i jedinstvenost ovog vlažnog područja njegova je kompleksnost i pejzažna slikovitost budući da se na maloj površini nalaze izvorno područje rijeke, jezera s kлокотajućim podvodnim izvorima, vodena okna i meandar te prijelazno i nisko močvarno područje. Ovdje se pojavljuju brojne rijetke i ugrožene biljne i životinjske vrste. Područje ugrožava zasipavanje šljunkom koji donose bujice s okolnih brijegova, sušenje i zarašćivanje močvarnog područja zbog prekinutih hidroloških tokova s izgradnjom mimoilazne ceste te slabljenje kvalitete vode.

Obnovit ćemo zasuto riječno korito i sagraditi branu za šljunak. Kako bismo izveli gore navedene akcije, bit će potrebna kupovina manjeg dijela zemljišta. Pratit ćemo stanje kvalitete vode te odstraniti dio obraslog terena. Izgradit ćemo nove pješačke staze preko područja i obavještavati lokalno stanovništvo i posjetitelje o značenju Zelenaca i vlažnih područja.

MRTVICE MURE KOD PETIŠOVACA

Mura, najveća slovenska nizinska rijeka, lijevi je pritok Drave. Na poplavnom po-

dručju uz rijeku Muru očuvane su poplavne šume, bočna korita i mrtvice te opsežniji kompleksi vlažnih travnjaka. Zbog rijetkih i ugroženih habitatnih tipova te rijetkih i zaštićenih vrsta ovo je područje sa stajališta biotske raznovrsnosti i prirodozaštarskog značenja jedno od najvažnijih u Sloveniji.

U projektu želimo usporiti proces isušivanja i zarašćivanja triju mrtvica. Odstraniti ćemo suvišnu obraslost, poboljšati hidrološke prilike te izloviti invazivne vrste riba stranog porijekla. Različitim akcijama učesnike želimo osvijestiti o značenju mrtvica i biotske raznolikosti te time pridonijeti očuvanju prirode.

GORNJI KAL

Pilot područje nalazi se u južnom dijelu Bele krajine i obuhvaća tri kala između kojih se nalaze njive, travnjaci, voćnjaci i šumske površine. Od zapada prema istoku jedan drugog slijede kal Krivača i Gornji kal, dok je kal Kršeljavec na krajnjem istoku područja trenutno suh i zarastao. U prošlosti je u svakom selu Bele krajine bilo prisutno nekoliko kalova, prije svega za potrebe napajanja stoke i pranja rublja, a danas je prije svega važna njihova prirodozaštarska funkcija. Oba trenutno aktivna kala (Gornji kal i Krivača) predstavljaju važno područje za razmnožavanje europske barske kornjače i vodozemaca te važno rastilište velikog žabnjaka.

U projektu ćemo obnovom poboljšati hidrološko stanje kalova i očistiti prekomjernu obraslost. Izlovit ćemo i odstraniti invazivne riblje vrste (somore) iz Gornjeg kala. Osvješćivanjem svih učesnika pridonijet ćemo očuvanju biodiverziteta tog područja.

PLANIK

Planik je zamočvarena krška uvala s ponornicom Ručigajev studenec kraj podnožja naselja Dobeno. U dolinu pritječu tri potoka, jedan od njih je Ručigajev studenec. Voda se na početku doline sakuplja u vlažnom području, niskom močvarnom području, koje je rastilište europski važne vrste orhideje, Loeselijeve grezovke. U okolici vlažnog područja nalaze se ekstenzivni vlažni travnjaci i šuma. Dolina Planik je i životni prostor ugroženih leptira, kukaca, šišmiša te mesojednih biljaka okruglolisne i dugolisne rosike.

Planiramo odstranjenje drveća i grmlja iz rastilišta Loeselijeve grezovke i pripremu nacrtu upravljanja koji će dugoročno zajamčiti očuvanje orhideje u dobrom stanju na tom području. Pritom ćemo aktivno sudjelovati sa domaćim stanovništvom, prije svega s vlasnicima zemljišta i drugim korisnicima tog prostora.

VRHE

U zaselku Vrhe kod Slovenj Gradeca se u šumi uz područje izvora Selčnice nalazi

više manjih močvarnih površina. Veći dio područja obrastao je močvarnom šumom, a na manjim čistinama zbog zastoja vode šuma nije razvijena. Ondje prevladava karakteristična biološka zajednica za nisko močvarno područje. Aktivnosti na tom području namijenjene su očuvanju vrlo ugrožene močvarne orhideje, Loeselijeve grezovke. Među ugroženim biljkama ovdje možemo pronaći i širokolisnu suhoperku, orhideju močvarnu kruščiku, šarenu preslicu i nekoliko vrsta šaša.

Poboljšat ćemo hidrološko stanje područja revitalizacijom vodenog režima, očistiti obrasle površine i povećati nešumske močvarne površine. Veliki naglasak bit će namijenjen informiranju i osvješćivanju vlasnika zemljišta, lokalne zajednice i opće javnosti o značenju područja. Želimo pokazati primjer dobre prakse za gospodarenje na područjima niskih močvara te onima s Loeselijevom grezovkom.

Zavod Republike Slovenije za zaštitu prirode je kao prijavitelj projekta surađivao sa sljedećim partnerima:

Izdao: Zavod RS za zaštitu prirode | Oblikovanje i tisak: Birografika Bori
Naklada: 2.000 izvoda | Svibanj 2011
www.zrsvn.si | www.wetman.si

Brošuru smo izdali u okviru projekta »Zaštita i upravljanje slatkovodnim vlažnim područjima u Sloveniji – WETMAN« (LIFE 09NAT/SI/000374) uz doprinos LIFE+ financijskog instrumenta Europske zajednice. Nije nužno da tekst izražava poglede Europske komisije.

WETMAN

LIFE 09NAT/SI/000374

ZAŠTITA I UPRAVLJANJE SLATKOVODNIM VLAŽNIM PODRUČJIMA U SLOVENIJI

Vlažna područja jedan su od najugroženijih habitata u Sloveniji. Cilj projekta **Zaštita i upravljanje slatkovodnim vlažnim područjima u Sloveniji – WETMAN** je obnova i poboljšanje stanja šest slovenskih vlažnih područja.

Pilot područja pohorska barja, Vrhe, Planik, Zelenci, Gornji kal i mrtvice Mure kod Petišovaca su opredijeljena i kao područja Natura 2000. Projektni ciljevi usmjereni su ka poboljšanju tj. uspostavljanju dobrog stanja očuvanosti deset europski ugroženih biljnih tj. životinjskih vrsta te habitatnih tipova koji se pojavljuju na tim područjima.

Kroz projekt ćemo: poboljšati hidrološke prilike, odstraniti obraslost, izloviti invazivne vrste riba na Gornjem kalu i mrtvicama Mure, sprječavati uništavanje ugroženih habitata te uznemirivanje ugroženih vrsta izgradnjom usmjerenih pješačkih staza na Zelencima i pohorskim barjima, pripremiti smjernice za upravljanje pilot područjima te ih uključiti u sektorske planove, što će omogućiti njihovo trajno očuvanje. Akcije na terenu bit će poduprte akcijama osvješćivanja na nacionalnoj i lokalnoj razini.

Projekt traje od 1.2.2011 - 1.2.2015. Vrijednost projekta je 2.144.376 € te je 50% sufinanciran od strane EU (1.072.188 €) programa »LIFE+ priroda«.

Partneri projekta su Institut za vode Republike Slovenije, Zavod za šume Republike Slovenije, Zavod za ribarstvo Republike Slovenije, Općina Ruše, Općina Kranjska Gora te Radiotelevizija Slovenija.